

OPIEKA LOGOPEDYCZNA OD POCZĘCIA

U niektórych osób może budzić zdziwienie hasło „opieka logopedyczna od poczęcia”.

Tymczasem początek mowy zaczyna się rzeczywiście od poczęcia, ponieważ wówczas rozwijają się organy odpowiadające za nadawanie i odbieranie mowy.

Okres wykształcania zdolności mowy to pierwsze trzy lata życia dziecka. Po tym czasie nie można już mówić o kształtowaniu mowy a jedynie o jej korygowaniu, gdyż po czwartym roku życia partie mózgu odpowiedzialne za jej rozwój osiągają swoją dojrzałość.

Stymulowanie i wspomaganie rozwoju mowy powinno odbywać się od poczęcia, czyli od momentu gdy zaczyna się proces kształtowania funkcji z nią związanych.

Niewiele się mówi na ten temat, dlatego mam nadzieję, że przedstawione przeze mnie informacje okażą się przydatne głównie dla rodziców, którzy mają największy wpływ na rozwój swojego dziecka.

Już w ciąży można mówić do dziecka. Dziecko w brzuchu słyszy melodię mowy i rozpoznaje głos matki. Dlatego warto do niego mówić, śpiewać, pozwolić mu słuchać spokojnej, wyciszającej muzyki. Nie należy narażać dziecka na nadmierny hałas. Ważną rzeczą jest unikanie infekcji oraz duża ostrożność gdy chodzi o przyjmowanie leków. Wiele z nich może uszkadzać u dziecka słuch, mózg oraz ośrodkowy układ nerwowy. Całkowicie należy zrezygnować z używek typu alkohol i papierosy. Wszystkie te czynniki mogą negatywnie wpływać na rozwój dziecka w tym również na rozwój mowy.

Już w pierwszym roku życia można zaobserwować nieprawidłowości, które mogą mieć wpływ na warunki kształtowania się mowy. Dlatego oprócz obowiązkowego badania słuchu u noworodka należałoby także ocenić budowę narządów artykulacyjnych, odruch ssania, zamykanie i otwieranie ust, wypychanie języka oraz połykanie. Są to odruchy bardzo istotne dla rozwoju mowy, ponieważ należy ona do czynności, w której sprawność ruchowa ulega integracji. W aspekcie rozwoju mowy najważniejsza jest pierwotna motoryka ustno-twarzowa. Od niemowlęctwa ma ona wpływ na tworzenie umiejętności mowy i komunikacji.

W razie nieprawidłowości należy jak najszybciej interweniować, aby zapobiec pogłębianiu się zaburzeń lub łagodzić jego ewentualne skutki. Celem interwencji logopedycznej jest niedopuszczenie do rozwoju patologii twarzy i narządów mowy, wzmocnienie mięśni narządów artykulacyjnych oraz stymulowanie obszaru ustno – twarzowego.

Wczesna opieka logopedyczna konieczna jest, gdy pojawia się problem z oddychaniem, ssaniem, połykaniem, gryzieniem, żuciem, nadwrażliwość na dotyk czy też przy nieprawidłowym napięciu mięśniowym. Jest to istotne, gdyż wszystkie wymienione funkcje są ze sobą powiązane i jedna funkcja wpływa na rozwój drugiej.

Dość często zdarza się, że dziecko ma zbyt krótkie wędzidełko języka. Może uniemożliwiać ono prawidłowe ruchy języka, utrudniać ssanie a w przyszłości mowę.

Dzieci z nadwrażliwością dotykową bywają drażliwe, niespokojne, nieadekwatnie reagują na dotyk. Nadwrażliwość ust może powodować trudności z karmieniem, nadmierne ślinienie a w przyszłości utrudniać mowę.

Istotny jest sposób oddychania podczas karmienia. Dziecko karmione przez smoczek często przerywa ssanie, aby nabrać powietrza przez usta. Może to prowadzić do nawykowego oddychania przez usta, co prowadzi często do zakażeń dróg oddechowych, deformacji zgryzu oraz nieprawidłowego połykania.

Bardzo ważna jest rola rodziców, którzy opiekują się dzieckiem, wykonują zabiegi pielęgnacyjne, karmią. Podczas takich właśnie codziennych czynności należy wykonywać zabiegi usprawniające zaburzone funkcje, oczywiście według instrukcji terapeuty.

Problemy natury logopedycznej mogą pojawić się bardzo wcześnie, dlatego należy od momentu narodzin obserwować dziecko i zwracać uwagę na rozwój wspomnianych funkcji, a w przypadku jakichkolwiek wątpliwości skonsultować się ze specjalistą.

Źródła :

- E. Stecko „ Zaburzenia mowy u dzieci. Wczesne rozpoznawanie i postępowanie logopedyczne.” W-wa ; 1996
- M. Korendo, J. Cieszyńska „ Wczesna interwencja logopedyczna. Struktura rozwoju mowy dziecka od noworodka do 6 roku życia” Wyd. Edukacyjne ; Kraków

mgr Małgorzata Szurmiak – logopeda

Gdynia 29 . 05. 2020

PPP 1 w Gdyni